

**Ministerul Tineretului și Sportului
Departamentul Tineretului**

***Le Ministère de la Jeunesse et du Sport
Le Département de la Jeunesse***

***Ministry of Youth and Sport
The Department for Youth***

CERCETĂRI SPEOLOGICE

***RECHERCHES
SPÉLÉOLOGIQUES***

***SPELEOLOGYCAL
RESEARCHS***

**volumul 2
volume 2**

editat de
Clubul Național de Turism pentru Tineret

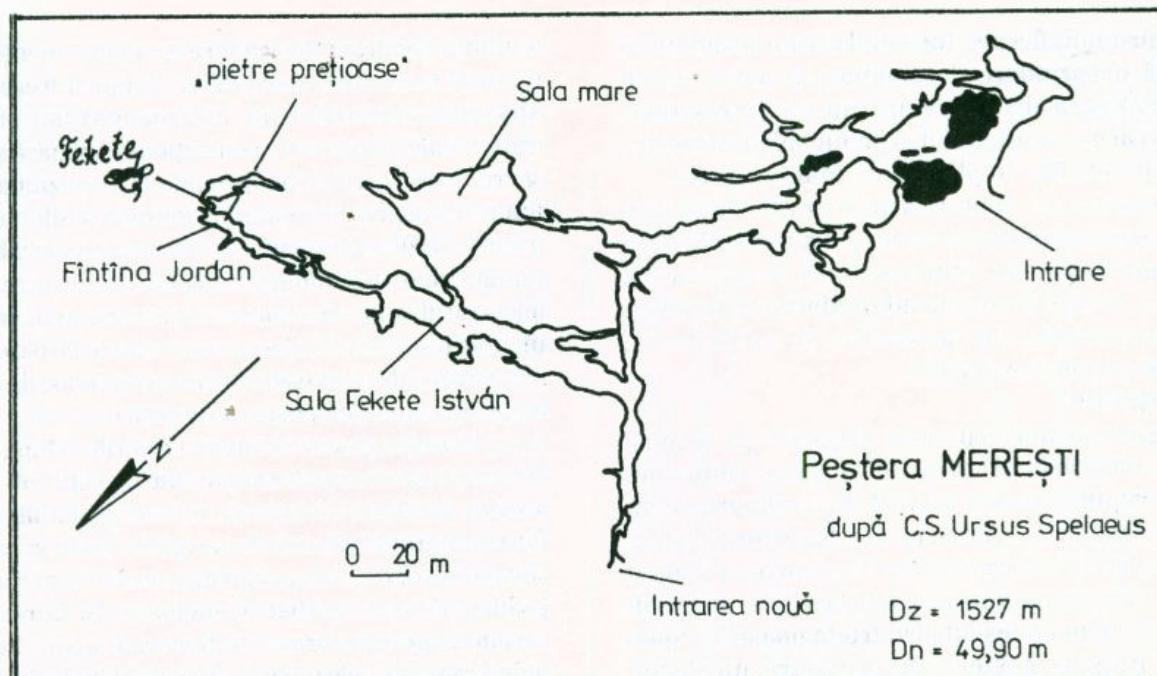
édité par
Le Club National de Turisme pour la Jeunesse

publised by
The Youth National Tourist Club

1994

Cuprins

Szabolcs Szűcs	Avenul de la Straja (m. Bihor).....	2
Paul Damm	Noi explorări în Groapa de la Barsa (munții Bihor).....	4
Bogdan Bădescu, Mihail Suru	Avenul Rudărica (munții Almăj).....	8
Ică Vasile Giurgiu, Mircea Vlădulescu	Avenul de la Dosul Lăcșorului (munții Sebeș).....	10
Mircea Vlădulescu, Ică Vasile Giurgiu	Ponorul Răchițeaua (munții Sebeș).....	17
Istvan Deneș	"Pietrele prețioase" din peștera Merești (munții Perșani).....	22
Dumitru Istvan	Letca 1992 (podisul Someșan).....	23
Ică Vasile Giurgiu	Top România 1994.....	29
Marina Bogdan	Aspecte privind protecția mediului subteran.....	31
***	Surse de echipament.....	34
***	Clasamentele concursului republican de speologie 1992.....	35
Ică Vasile Giurgiu	Raport de activitate a clubului de speologie "Emil Racoviță" București pentru perioada noiembrie 1991 - octombrie 1992.....	35
Ică Vasile Giurgiu	Raport de activitate a clubului de speologie "Emil Racoviță" București pentru perioada noiembrie 1992 - octombrie 1993.....	36
Dumitru Istvan	Raport de activitate a clubului de speologie Montana Baia Sprie pentru anul 1993.....	38
Dan Boieriu	Raport de activitate a clubului de speologie Silex Brașov pentru anul 1993.....	38

"Pietrele prețioase" semnalate de Fekete în lucrarea sa sînt următoarele: jasp, agat, calcedonie, carneol, onyx, jasponyx, jaspagat, agat de lemn, piatra Istvan (calcedonie roșie), crisopraz (verde), piatra Nanniusi, piatra Lidiană, topaz, hiacint, rubin, rubin spinell, rubicell, sarcion (rubin alb), cristal de tip diamantin (termeni folosiți de autor).

Care este realitatea în privința "pietrelor prețioase" din peșteră? În ultima sală a cavității, la circa 800 m de intrare, pe perete, se poate observa o alternanță de strate de nisip, nisip grosier, pietriș mărunt în poziție înclinată. Aceste strate au fost depuse de apele Vîrghișului în timpul formării galeriilor. Peștera este acum fosilă; numai aceste depuneri, precum și formele de eroziune-corozione mărturisesc forță mare a apelor, a vîrtejurilor care au format și au modelat galeriile.

În aceste depuneri sînt reprezentate toate tipurile de roci care aflorează în bazinul hidrografic al pîrului, în amonte de peșteră și alcătuiesc

petrografic aria de sursă. Fragmentele litice pe care le-am identificat macroscopic provin din andezite, calcare, opale și o serie de roci care formează conglomerate terțiare (cuarț, cuarțite, șisturi cristaline etc.).

Litoclastitele transportate de o curgere turbulentă sînt bine rotunjite și unele chiar lustruite, devenind adevărate "geme" naturale și bine sortate în straturi decimetrice formînd umplutura galeriei de peșteră. Ulterior aceste depozite ruditice și arenitice au fost îndepărtate rămînind numai într-o grosime redusă, pe pereți. Pe alocuri stratele sînt cimentate cu carbonat de calciu provenit din dizolvarea pereților calcaroși. Există zone unde matricea de carbonat de calciu a fost dizolvată ulterior și din aceste pungi se pot colecta "geme".

Acestea sînt "pietrele prețioase" din peștera Merești, care formează baza reală a fâimoaselor "comori" ascunse aici.

LETCA 1992 (podisul Someșan)

Dumitru Istvan
clubul de speologie Montana Baia Sprie *

Pentru clubul de speologie Montana din Baia Sprie, numele din titlu, comună din județul Sălaj situată pe malul drept al Someșului, între Răstoci și Jibou, a devenit o obsesie care ne macină de cînd sănza a făcut ca efortul multor ani de explorări speologice din podisul Someșan să ne aducă în față peșterii de la moara lui Pocol. Explorarea acesteia a însemnat un adevărat examen de maturitate speologică pentru toți membrii clubului, iar pentru echipele de vîrf – invidiate performanțe sportive.

Cîteva fragmente din romanul voluminos al unor înîmplări reale, stocate doar în memoria participanților, sînt prezentate în continuare. Lipsesc din descriere clipele de inimagineabilă bucurie ale descoperirii peșterii, și cele care au urmat de fiecare dată cînd un nou obstacol natural era învins. Lipsesc de asemenea calculele care să arate cîte zile ale existenței noastre esemne au fost dedicate acestei obsesiuni sau ce părere au membrii familiilor noastre despre "noua iubită" care a luat locul tradiționalelor concedii petrecute la mare sau la munte.

Pentru noi, fiecare tură de Letca a însemnat o binevenită desprindere de cotidian, în care ne-am valorificat șansa de a deveni din civili anonimi, exploratori ai necunoscutului, o dedublare a existenței pe care o practicăm cu plăcere de mai mulți ani.

Rîndurile ce urmează par poate îmbîncite unori de sentimentalisme ce nu prea au ce căuta în această perioadă de esercentă reașezare a principiilor. Fără a fi niște neadaptabili ne fac totuși plăcere ca periodic să ne simțim și noi patroni, sponsori ai propriilor plăceri.

I. Aprilie

Mugurii primăverii cresc impulsiv pe ramuri scheletice, modificând radical, de la zi la zi contextul, înlocuind treptat o palidă nuanță de verde-gri, cu un verde adevărat. Primăvara e pe noi! Si drumul nu mai are cotituri, în sensul că ziua de 9 aprilie nu-a adunat pe toți cei ce răspundem prezent la apelul numelui pe care l-am făcut cunoscut prin truda noastră – Speo Montana, la gura peșterii de la moara lui Pocol. Zarurile aruncate încă din ianuarie s-au oprit și deși nu arată nici 6-6, nici 1-1, totalul lor se va vedea că pînă la urmă e cîstigător.

Un pic de narcoză infuzată de verdele în dezvoltare impetuosa, multă psihoză cloacă în lunile lungi de iarnă și hotărîrea de a ne verifica încă o dată limitele posibilităților, fac ca ultimele obstacole să fie depășite sau neglijate și trei mașini descarcă în lunca ce cunoaște deja de peste un an atmosfera înfrigurată a explorărilor în necunoscut, cîțiva metri cubi de corturi, banane, neoprene, butelii, pîni, conserve, hamace, primusuri, lămpi, salopete și corzi, debarasind astfel locuințele noastre într-un original mod de "curățenie" prepascală. Renunțăm benevol pentru zecce zile la viața normală, pentru a participa la prima tabără speologică cu bivuac post-sifon din România. Angrenajul pornit încă din iarnă țăcăne și mișcă din ce în ce mai bine, roțițele lui executând conștiincios drumul prestabilit. E puțin cam devreme pentru un camping onorabil căci dimineața corturile se lasă sub carcasa de brumă depusă în timpul nopții, iar ca să bei apă din bidoane trebuie întîi să spargi ghoața; dar efortul e totuși minim față de ce îi astăaptă pe cei doi exploratori care benevol se vor claustra pentru cinci zile în adîncurile peșterii.

În două zile sînt introduși la sifonul 2 cei doi rucsaci cu butelii și nouă banane. Duminică 12.04, ora 15,35, cei doi scafandrii Iosif Rist (Felix, Ioji) și Eugen Constantinescu (Nucu) sînt gata de intrare, pe buza puțului. Emoția e generală și puternică, cei doi se simt martiri ai speologiei iar trupa de șerpași și găletari, deși mai degajată de complexe psihologice, e totuși complice la o tentativă de sinucidere colectivă programată. Un ultim "hai" și cei doi dispar în întuneric, urmînd pentru ei o tură de 15 ore infernală, de transportare a bagajelor prin două sifoane, prin hornuri și "fosile" strîmte pînă în locul taberei; apoi un somn de 26 ore. Pentru trupa de susținere urmează cinci zile de aşteptare în care entuziasmul de altădată al explorărilor de suprafață și de săpături e complet estompat, urmînd cu atenție doar cotele apelor pe mirele improvizate pe v. Purcărețului și la izbucul de la moara lui Bilt. Iar

tendința generală de scădere a apelor, menține totuși moralul la un nivel acceptabil. Vremea trece greu, ne angrenăm în activități meșteșugărești străvechi, tradiționale: dulgheric – confectionînd o masă și o bancă și croitorie – cîrprim neoprenele cvasidezmembrele în timpul transportului materialelor pînă la sifonul 2 și care trebuie să fie apte pentru scoaterea materialelor. Mai punem de-o mămăligă, mai dăm cîte o raită pe la televizorul color din bufetul din Letca, mai schimbăm meniu în sensul că în loc de mîncare de fasole cu cîrnați, inventăm supa de fasole cu cîrnați și în loc de conserve de pește, supa de conservă de pește.

Sosește și ziua de vineri 17 aprilie. După două ore de stat cu urechea pe buza puțului, un clipocit – fleoșcăit, asociat cu scurte interjecții neinteligibile fac ca valea Purcărețului să răsuncă de strigăto, urale și frînturi de cîntece specie, refulate prin plasa extraordinare tensiuni psihice. Cei doi străbat Nămoloasa. Si într-un cor de variate exprimări orale ale bucuriei, apare înțîi Nucu, ținînd ca pe sfintele moaște, în cipilica lui Felix, borcanul cu cele trei carnete de cartare, apoi Ioji. Cea mai grea etapă a taberei se sfîrșea vineri 17 aprilie la ora 12,45. În continuare, conform tradiției, cei doi fac baia rituală purificatoare în apele Iordanului de la la Letca (v. Purcărețului), în timp ce șerpași, găletari (cei ce au deschis sifonul temporar din zona intrării mișcînd cîțiva metri cubi de apă), asistenții și admiratorii încearcă să smulgă prin întrebări șicusite cîte ceva despre ce este dincolo. Că e ceva deducem din cele trei carnete de cartare și mimica triumfătoare a eroilor. Dar ca de obicei, abia la foc, în haine uscate, cei doi vor începe depănarea istoriei taberei, văzută din subteran. Si astfel aflăm de galerii, afluenți, cascade, lacuri, săli, concrețiuni, corzi încurcare în sifon la transportul bananelor, eficiența conservelor de fasole cu cîrnați, concrețiuni inimagineabile pentru podișul Someșan (pajiști cu iarbă de gips), escalade de cascade prin apă, sursa calităților tonice ale apei consumate din izbuc de echipa de susținere.

Iar cînd aflăm că peștera a crescut cu 1 km și că cei doi au atacat doar cursul principal și un affluent, hotărîrea e luată unanim. Vom reveni. Urmăza tradiționalul concert în luncă susținut de chitara lui Nucu și grupul vocal Speo-Montana, cu lieduri specie, apoi scoaterea materialelor de la sifonul 2, limpezirea lor în apele Purcărețului (care va provoca cîteva zile tulburarea apelor Someșului, Tisoi, Dunării și probabil Mării Negre), extragerea dintr-un bidon cu apă a aparaturii foto, avînd interesante eșantioane de argilă între lentile și mostre originale de apă din sifon în casetele dia, rezultatele științifice depășind astfel cu mult pe cele artistice programate, spre bucuria proprietarilor sculelor.

II. Date tehnice

Pentru depășirea obstacolelor peșterii de la moara lui Pocol, în decurs de un an exploratorii au trebuit să treacă de la tehnici arhaice (decolmatări, golirea unui sifon temporar cu găleata) sau eroice (trecerea în apnee a sifonului 1), la folosirea echipamentului autonom de scufundare. Această succesiune de procedee a dus la descoperiri importante,

dezvoltarea cavității crescînd treptat la 2345 m.

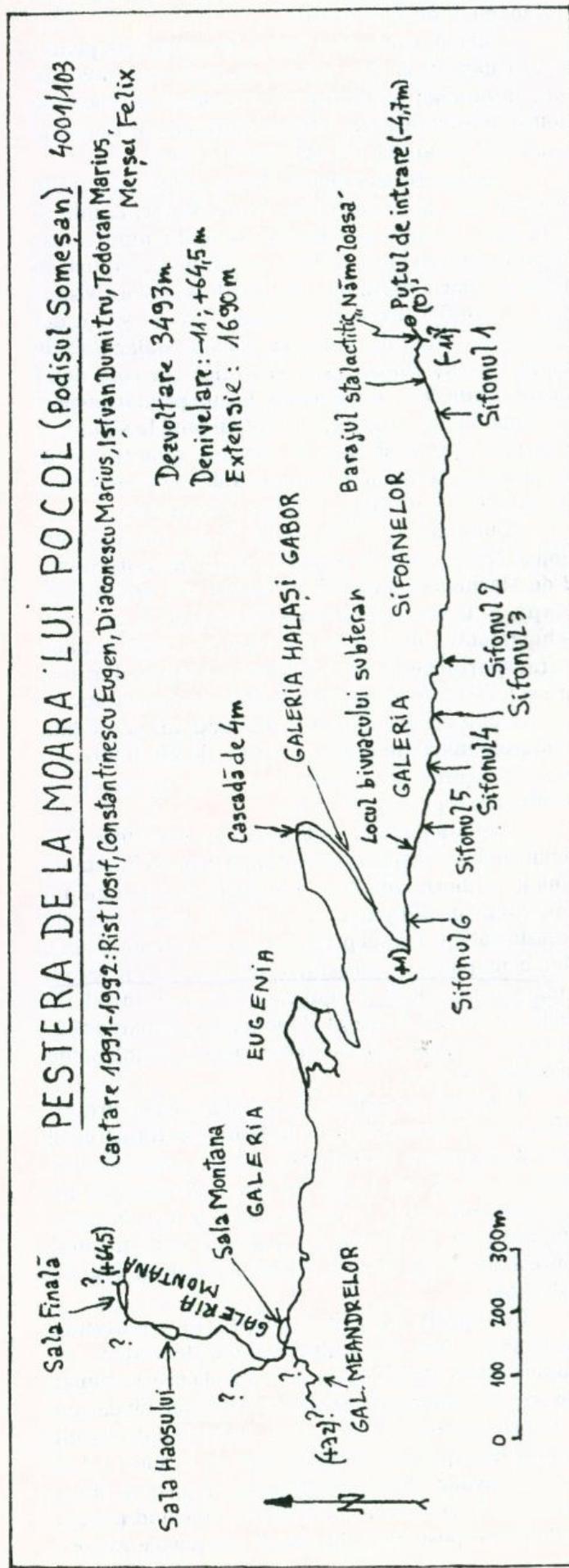
Dar obstacolele înșiruite de-a lungul unei galerii cvasiunice, au făcut ca și acest procedeu de explorare să devină inoperant, în condițiile în care, deși echipamentul de scufundare e transportat de coechipieri pînă la sifonul 2 (618 m de la intrare), durata de parcurgere pînă la terminus este de 5-6 ore. Timpul lung se datorează manevrelor de parcurgere a sifoanelor 2 și 3, între care scafandrul își transportă singur atît echipamentul de explorare cît și cel de scufundare, cît și altor obstacole (semisifonul de 50 m lungime de după sifonul 3, cățărare pentru a depăși pe galerii fosile joase încă trei sifoane, stratul gros de argilă din galeria sifoanelor etc.).

Pregătirea taberei. Iarna 1991-1992 a fost dedicată identificării modului în care poate fi continuată explorarea și cartarea cavității. Singura soluție era cea a unui bivuac subteran al scafandrilor, dincolo de sifonul 3, care într-un interval de cinci zile (ce include instalarea și strîngerea bivuacului), ar fi putut crea un spațiu de 2-3 zile pentru explorare, ca să se lămurească astfel ce este în continuare. S-a ales deci un loc de bivuac cît mai aproape de sifonul 3 (căci materialele necesare bivuacului trebuie să fie transportate dincolo de sifonul 2 doar de către scafandri). Morfologia peșterii nu a oferit acest loc decît la 230 m dincolo de sifonul 3 (între sifoanele 5 și 6, la 950 m de la intrare).

După alegerea locului de bivuac a urmat alegerea echipei care să-l folosească. Deși echipamentul de scufundare de care dispuneam era doar pentru două persoane, s-a considerat că o tură în trei ar fi ideală din mai multe puncte de vedere, urmînd ca pentru al treilea scafandru să fie procurat echipamentul necesar. Concomitent cu întocmirea listei de materiale, au început antrenamentele de adaptare cu echipamentul de scufundare de către al treilea candidat, în bazinul de înot acoperit din Baia Mare.

Lista de materiale a fost structurată pe mai multe capitulo mari: echipament de scufundare, explorare și bivuac. A rezultat un necesar de douăsprezece banane, ce au fost confectionate din material rezistent, etanșezarea conținutului fiind făcută cu cîte trei saci de polietilenă lipiti la cald. Pentru bivuac s-au luat hamace, saci de dormit și pufoaice, un primus cu benzină și alimente, atît de "volum", cît și concentrate. Trusa medicală conținea pe lîngă trei folii Sirius, un spectru larg de medicamente. Pentru trecerea sifoanelor s-au luat șase lămpi electrice de mină, în rest folosindu-se frontale cu carbid. S-a imaginat și un sistem de uscare a hainelor ude și de încălzire a hamacelor, pe bază de parafină, dar pînă la urmă s-a renunțat la acest lux. O problemă îndelung rumegată a fost cea a legăturii dintre echipa de explorare și cea de sprijin, pentru intervenții în caz de nevoie. Inițial s-a gîndit un sistem telefonic între sifonul 2 și bivuac, dar sifoanele strîmte nu mai suportau și cablul telefonic, pe lîngă ril, în condițiile parcurgerii de către scafandri și a bananelor trase cu coarda destul de nedirijat. S-a renunțat la orice contact cu echipa de

explorare, considerîndu-se că în caz de viitoră locul de bivuac și materialele transportate pot asigura supraviețuirea pînă la revenirea condițiilor care să

permite ieșirea la suprafață. S-a stabilit doar un termen de revenire a scafandrilor la suprafață și un interval după care echipa de susținere trebuia să contacteze cea mai apropiată echipă salvaspeo cu echipament de scufundare.

Până la urmă, deși tura a fost pregătită pentru trei scafandri, la fața locului au sosit doar doi care deși dezamăgiți și îngrijorați, au hotărât să efectueze totuși împreună tura, selecția materialelor reducind numărul bananelor cu materiale la nouă.

Desfășurarea taberei. Prima echipă ce intră în peșteră sînt gălătarii (Felix, Gyuri Nistor, Zamfir și Iimi), care în patru ore deschid sifonul temporar; iar după-amiază (vineri 10.04), o echipă de entuziaști (Marius Diaconescu, Marius Todoran, Gyuri Nistor, Iimi și Zamfir) transportă șapte banane și cei doi rucsaci cu buteliile duble la Barajul stalactitic, de unde Marius Diaconescu și Ionică (în cele două neoprene de care dispuneam), fac un prim transport – cel mai dificil – rucsacii cu butelii pînă la sifonul 2. Urmează încă două ture de cărăușie pînă la sifonul 2, efectuate sîmbătă și duminică de echipele Felix-Gyuri Nistor și Zamfir – Marius Diaconescu.

Duminică 12.04 la ora 15,35, cei doi scafandri (Ioji și Nucu) intră în peșteră însotiti pînă la sifonul 2 de Marius Diaconescu. Urmează cea mai dificilă etapă a turei, trecerea sifoanelor 2 și 3 cu echipamentul de scufundare plus cele nouă banane și transportul lor la locul de bivuac. Etapa a durat 15 ore și a fost astăzi de epuizantă încît de mai multe ori s-a discutat despre abandonarea acțiunii; dar odată hamacele instalate după o odihnă de 26 de ore, cu moralul renăscut, este începută cartarea în continuare a galeriei Eugenia.

După depășirea sălii Montana se ajunge la o confluență și e cartat affluentul stîng (galeria Montana) pînă la un horn colmatat cu bolovăniș. Iar după un nou somn prelungit, e efectuată o nouă tură, de această dată pe cursul principal (galeria Meandrelor), pînă la un pasaj ce necesita o coborîre de 6 m, ce nu a mai fost abordată. Se mai cartează o scurtă galerie fosilă, pe galeria Eugenia și tot acum este parcusă în premieră galeria Cimitirului de Cristale, cu splendide anthodite de gips.

Urmăză strîngerea bivuacului, înghesuirea în trei banane a materialului ce trebuie scos afară (rostul fiind lăsat pentru următoarea tabără post-sifon) și vineri 17.04, la ora 12,45, cei doi scafandri văd din nou lumina zilei (care pentru a nu fi prea stîjenitoare, e filtrată de o ploaie care nu mai impresionează pe nimeni, bucuria revederii fiind de nedescris).

Concluzii. Organizarea turci cu bivuac subterane a fost din multe puncte de vedere un examen dificil, trecut cu succes. A fost corect estimat necesarul de materiale, scafandrii avînd în bivuac tot ce le era necesar. A fost însă subestimat esfertul necesar transportului materialelor de la sifonul 2 la locul de bivuac. Prin această tură s-a găsit și cheia explorării în continuare a peșterii. Folosind același loc de bivuac post-sifon, dincolo de obstacolele majore

ale peșterii, este posibil ca în ture extreme de 12-15 ore să se continue derularea ghemului galeriilor peșterii. Singurul amendament este că în afara de gălătari și șerpași în neopren, este necesară și o echipă de șerpași-scafandi, care să transporte cel puțin o parte a materialelor în bivuac.

III. Noi tatonări

Tabăra de explorare speologică organizată de Speo-Montana Baia Sprie, deși prima cu sprijin "extern" (Departamentul Tineretului din Ministerul Tineretului și Sportului și Clubul Național de Turism pentru Tineret), demarează greoi, fiind tot felul de probleme, în special cu găsirea unui interval de zece zile, în care să fim împreună cât mai mulți salahori în ale speologiei. Practici studențești, bilete pentru tratarea reumatismului și a altor boli profesionale, probleme de serviciu și familiale, se adună într-un nor ce nu prea vrea să se spargă.

Dar entuziasmul lui Nucu învinge tot, astfel că hotărîrea e luată și în 2 iulie, mașina de materiale, gîsfînd pe serpentinel Mesteacănului din cauza încărcăturii, e descărcată la gura peșterii de la moara lui Pocol. Cu diverse trenuri, ocazii, autobuze, basculante și cu un Oltcit, cei 16 participanți ajung în tabără, instalează șase corturi, amenajează o masă cu bănci și un acoperiș de polietilenă, printre ropote de ploaie și fulgere. E miez de vară caniculară iar vegetația din lunca Purcărețului are caracter mixt, de junglă (liane și frunze metrice de brustur) dar și desertică, cu scaicii (imitații palide de cactuși, avînd totuși aceeași siluetă, demnă, de candelabru) de pește doi mînălitimi.

Și a doua zi începem programul, conform îndelungului rumegat din ședințele anterioare. Ca de obicei, panglica imaginară de la intrarea în peșteră e tăiată de trupa de gălătari, iar peștera le oferă satisfacția de a găsi sifonul din zona intrării aproape complet secat. Din exces de zel începem însă și golirea nămolului de pe fundul sifonului, fără a ne gîndi că acesta e un ideal protector în timpul transportului cu "sania" a butelilor.

Sorbul strîmt în care deversăm maglavaisul, protestează blocîndu-se și transformînd primii 15 metri de galerie în ceva foarte dezagreabil. Îngrijorarea e destul de mare căci o blocare definitivă a sorbului înseamnă anularea oricărei posibilități de explorare a peșterii în viitor, după previzibila reînchidere a sifonului. Așa că facem tentative manuale disperate de a goli de nămol diaclaza de 4-5 cm lățime. "Chiuretajul" e încununat de succes, aşa că trecem la următoarea etapă, introducerea celor două aparate de scufundare cu butelii duble, la sifonul 2. Cu această ocazie – o performanță. O primă reprezentantă blondă a sexului frumos trece în apnee sifonul 1 (Rodica Tătăran – noua noastră colegă). De altfel tineretul (însumînd membri cu mai puțin de un an vechime), sub îndrumarea bâtrînilor "lupi" de sifon, cu spatele tăbăcăt de transportul rucsacilor cu butelii, a preluat cu un entuziasm aparent inexplicabil dificila muncă în echipă de șerpași, probabil ca un prim pas pe scara ce duce la invidiatul loc în echipă de virf.

Sâmbătă 25.07, echipa de vîrf formată din Iosif Rist și Marius Diaconescu (primul având la activ cele mai multe scufundări în sifoanele peșterii, iar al doilea aflat la prima tentativă), intră în peșteră, intenționând ca într-o tură de 20 ore să vadă ce e dincolo de terminusul cartat în aprilie pe galeria Meandrelor. Între timp, ceilalți trecem cu entuziasm juvenil la excavarea unei intrări onorabile pe o diaclază cu curent puternic de aer rece, identificată la circa 150 m de intrarea în peștera de la moara lui Pocol, într-o tură de colectare uscături de foc.

Dar după două ore de la intrare, cei doi sunt înapoi în tabără. O defecțiune la detinatorul lui Marius face ca prima lui scufundare să se încheie cu o retragere precipitată, dar salvatoare. Pentru a depăși şocul el trece totuși sisonul 2 cu celălalt echipament, dar explorarea peșterii e compromisă pentru această tură. Ca urmare suntem nevoiți să renunțăm la programul de explorare în peștera de la moara lui Pocol pînă ce ne vom pune la punct echipamentul de scufundare căci avertismențul e clar: riscul e prea mare fără un echipament impecabil.

O nouă "corabie" ni se scufundă a doua zi, cînd visul de a scurta circuita sifoanele prin pătrunderea pe diaclaza cu curent de aer e stopat la cinci metri de la intrare, la un pasaj strîmt ce necesită derocări pe vreo doi metri și pentru asta nu suntem pregătiți.

Hotărîm să explorăm zona Purcăreț-Toplița-Lemniu, încă nebătută suficient de picior de speolog. Primul obiectiv este izbucul din Toplița care, împreună cu Zugăul de la Răstoci, concurează la primul loc (ca debit) în podisul Someșan. După o scurtă vizită în peștera Fîntîna Satului (un scurt pasaj fosil deasupra izbucului), începem săpăturile cu intenția de a ajunge la activ. În două zile se sapă un puț de 1,8 m, din fundul căruia începem săparea unei galerii orizontale, care după doar doi metri dă la activul dorit, care însă după patru metri se sfionează.

Între timp, niște tineri băştinași ne duc la intrarea unui aven strîmt, în care ulterior Marius Todoran coboară pînă la -5 m, la o strîmtoare; sondajul acustic cu bolovani arată încă vreo 20 m adîncime, ce se termină cu o sală în care bolovanul face bleom, nu bliuc, căzînd într-o apă adîncă.

Revenim a treia oară la aven și Iosif Rist reușește să treacă de prima strîmtoare, o forțează și pe a două și se oprește în fața celei de a treia, îngrijorat de ieșirea din această țeavă de calcar. Dar revenirea la suprafață se face fără efort pentru el, edecarii extrăgîndu-l cu cele două corzi ca pe un dop, deși cu multiple deteriorări prin zgîrierea "dopului" de septe.

Urmează o nouă intrare în peștera de la moara lui Pocol (Rist + Diaconescu), ultimul escaladînd un horn argilos de zece metri, în care se insinuează pînă unde îi poate intra barba, dar din păcate dorita continuare nu există.

Vremea trece și cu tot efortul nostru, rezultate nu se prea văd. Și culmea ghinionului, tocmai cînd dorim să demonstrăm sponsorului că a făcut o alegere bună. Echipe de explorare de suprafață își încercă norocul bătînd împrejurimile împădurite (căci

canicula te izbește cum scoți nasul din pădure). Nimic. Continuăm două zile săpăturile la un aven din Purcăreț (avenul din dl. Săcăturile), însfundat în "Golden Age" cu mortăciuni și saci de plastic cu resturi de tineret bovin sacrificat pe întuneric, săpături începute încă din aprilie. Excavăm un puț de doi metri, dăm de pereții unei diaclaze, se simte curent rece printre pietre și oase, dar tabăra se termină înainte de a putea redeschise avenul.

Și vine penultima zi, 1 august. În timp ce o echipă recuperează materialele din peștera de la moara lui Pocol, echipa de cartare pornește să materializeze în metri, rezultatele curente ale taberei. Începem cu peștera de la Fîntîna Satului din Toplița. Ioji, cap de ruletă, își strecoară cu greu capul la activ (căci galeria orizontală mai trebuie lărgită) și apoi și mai greu reflectorul lămpii electrice, pe lîngă ureche. Ceea ce parea o chestie de rutină se înscrise ca marea descoperire a taberei căci lampa electrică luminează un gol inundat. Săpătura noastră a dat în tavanul unci mari săli, nici urmă de podea sau pereți. Timpul trecut de la terminarea săpăturilor a lipezit apa, lumina lămpii electrice pătrunzînd în neant pe mai mult de zece metri. Vaucluse 2 sau Izverna 2? Vom vedea după punerea la punct a echipamentului de scufundare.

Întorcîndu-ne spre corturi, Ioji forțează intrarea într-un izvor, carteză zece metri (peștera de la izvorul Bogdan), peștera continuă dar ne-ar trebuie neoprenele care se limpezesc în tabără, în apele Purcărețului. Iar în Piatra Purcărețului, pe lîngă cele patru peșteri cartate de clubul "Emil Racoviță" București și Cepromin Cluj-Napoca, găsim și noi o "găurică" cu vînt.

Sâmbătă seara se face bilanțul la focul de tabără. Metrajul cartat abia depășește 50 m, metraj care în peștera de la moara lui Pocol s-ar fi putut scoate doar din 2-3 vize comode. Metrajul de puțuri și galerii săpate, ca și de decolmatări e impresionant, dar pînă ce nu ajungem la continuarea dorită e la fel cu săpătura pe care o facem din spirit ecologic pentru îngroparea gunoaielor din tabără.

Golul inundat din peștera de la Fîntîna Satului ne menține însă intact optimismul să că tradiționalul concert din luncă ține pînă spre dimineață, susținut de corul pe 16 voci Speo-Montana și chitara lui Toni. Iar "Debarcare în Normandia", mimată cu talent de Ioji (avioane, desant, vapoare, submarine, tancuri), e atât de impresionantă încît spiritul de întreprinzător, amortit de caniculă și... bere, s-a trezit la mai mulți dintre noi, lansîndu-i oferta de a-l înregistra pe video cît mai urgent, pentru un eventual S.R.L sau S.N.C.

Vine și ultima zi a taberei (duminică 2 august). Deconectarea de viață cotidiană e deja parțial doar o frumoasă amintire căci fiecare dintre noi încep să-și aducă aminte de servicii, familie și alte chestii uzuale pe care viața ni le înălță ca o ștachetă ce trebuie trecută de fiecare. Concediile de odihnă și fără salariu s-au terminat.

Bye-bye Letca, vom reveni!

IV. Pastel de vară

Soarele încinge nemilos împrejurimile văii Purcărețului de la Letca. Seceta care stinge treptat verdele înconjurător, spre deznădejdea băstinașilor, are efecte modeste în circulația caristică față de aprilie. Nivelul apei la izbucul lui Bilț este doar cu 10 cm mai mic, iar parcurgerea peșterii de la moara lui Pocol e poate chiar mai dificilă acum căci, pe vestita galerie Nămoloasa, mîlul fluid a devenit dens și lipicios, iar sifoanele nu par să aibă de gînd să se deschidă.

Ciupercile pe care contam în diversificarea meniuului (aproape invariabil supă de vită cu fidea expirată și cartofi mînjiți imperceptibil cu diverse adaoșuri) sănătoase sunt doar resturi uscate și înnegrite.

Corturile întinse în lunca Purcărețului devin neutilizabile pe timpul zilei, iar primele raze de soare ce sorb cu lăcomie roua modestă depusă în timpul nopții pe țesăturile divers colorate sănătoase și deșteptătorul de neignorat ce marchează începerea activității.

E cald și bine. Ne consolăm amintindu-ne cu placere de taberele în care apa îngheță în bidoane și neoprenele înțepențeau așa cum le lepădam. Consumul de răcoritoare depășește din primele zile posibilitățile materiale modeste ale consumatorilor.

În schimb, noaptea, când Calea Lactee își aruncă gondola răsturnată peste valea Purcărețului, însotită de o Lună ce ne devine prietenă, căci luminează dar nu încâlzește, toropiții de căldură de peste zi regretă doar că noaptea e încă prea scurtă.

Ziua străbatem pleoști locurile, încovoați, cu

diverse apărători de soare pe cap (de la moderne șepci cu găurele și inscripții mobilizatoare tip California, la șepci albastre cu cozoroc negru lucios tip řcoală Generală, iar în lipsă chiar cu frunze de brustur), căuțând noi găuri și căutându-le mai ales prin colțurile umbroase căci celelalte mai pot aștepta.

E o vară caniculară încă neîntîlnită și cum se pare că vor mai urma și altele, se fac eforturi de adaptare. Untul uitat sub streașina cortului se transformă într-un lichid opac dezagreabil ce nu oferă prea multă satisfacție ierburiilor peste care se prelinge. Slăinina transpiră și ea abundant, chiar la umbră, dar în schimb salopetele și neoprenele se usucă rapid. Tot ce ar putea mirosi e consumat din prima zi. Excepțile uitate iau drumul gropii săpate în acest scop.

La săpăturile din subteran se înghesuie tot mai mulți clienți, invers proporțional cu cei ce trebuie să gătescă meniu standard. Ca urmare, cu tot riscul, apelăm la invitați pentru gătit, din cînd în cînd exemplu pozitiv și cîte un autentic Speo Montana, cu spiritul de sacrificiu mai dezvoltat.

Cucii care în primăvară hăuleau toată ziua au dispărut, probabil afectați și ei de căldură. După unii, și-au pierdut vocea din cauza consumului de cireșe, iar după alte surse, pare să se fi metamorfozat în alte zburătoare, uîndu-și limba maternă. Pîcurile de pădure de stejar se răresc vizibil și nu din cauza caniculei. Oare va trebui ca la viitoarele tabere să trecem pe primus și butelii de butan? Poate că așa ar fi mai ecologic, dar ce ne facem cu slăinina prăjită la căldura jarului?

